
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2021:2

Kyrkohandboken i översättning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2021:5 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på engelska, franska, spanska och tyska och motion 2021:56, Kyrkohandbok på flera språk. I skrivelsen föreslås kyrkomötet besluta att från och med 1 januari 2022 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till engelska, franska, spanska och tyska i urval användas i Svenska kyrkan. Utskottet gläder sig åt att få besluta om och välkomna ytterligare översättningar av Kyrkohandbok del I för Svenska kyrkan i urval och konstaterar att arbetet är väl utfört. Utskottet föreslår att skrivelsen ska bifallas.

I motion 2021:56 föreslår motionären att Svenska kyrkans kyrkohandbok översätts till de språk på vilka det idag finns församlingsgrupper inom Svenska kyrkans församlingar, som farsi, arabiska, tigrinja, swahili, amhariska, somaliska m. fl. Genom den utredning som nämns i bakgrundsbeskrivningen finner utskottet att motionen ska anses besvarad.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. anta kyrkostyrelsens förslag att från och med 1 januari 2022 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till engelska, franska, spanska och tyska i urval enligt bilaga 2 användas i Svenska kyrkan,
2. motion 2021:56 ska anses besvarad med vad utskottet anför.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2021:5, Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på engelska, franska, spanska och tyska

Kyrkomötet beslutar att från och med 1 januari 2022 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till engelska, franska, spanska och tyska i urval enligt bilaga 2 användas i Svenska kyrkan.

Motionens förslag

Motion 2021:56 av Erik Johansson, Kyrkohandboken på flera språk

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillse att Svenska kyrkans kyrkohandbok översätts till de språk på vilka det idag finns församlingsgrupper inom Svenska kyrkans församlingar, som farsi, arabiska, tigrinja, swahili, amhariska, somaliska m.fl.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:5 och motion 2021:56 i Ln 2021:2y, *bilaga 1*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:5 i Kn 2021:3y, *bilaga 2*.

Bakgrund

I skrivelse KsSkr 2021:5 lägger kyrkostyrelsen fram en översättning av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan, del I, i urval på engelska, franska, spanska och tyska, för beslut i kyrkomötet. I skrivelsen redogörs för principerna för urvalet, hur arbetet med översättning och teologisk granskning har gått till, vilka språkliga och teologiska överväganden som gjorts samt redigeringsprinciper. Översättningens konsekvenser för barn behandlas också.

Kyrkostyrelsen fastställde den 14 juni 2012 att den nationella nivån ”svarar för att Svenska kyrkans böcker finns tillgängliga på de språk som används i gudstjänster och kyrkliga handlingar samt att influenser från olika språk och traditioner tas tillvara i arbetet med att utveckla Svenska kyrkans gudstjänstliv och böcker”. Kyrkostyrelsen beslutade (KS 2019–0057 § 9) att utdrag ur kyrkohandboken skulle översättas till engelska, franska, spanska, tyska.

Syftet med översättningen är en översättning som ska fungera väl i Svenska kyrkans gudstjänstliv både i församlingar i Sverige och i Svenska kyrkan i utlandet. Översättningen består av handboken i urval, så att en fullständig högmässa ska kunna firas och att de kyrkliga handlingarna dop, konfirmation, vigsel och begravning kan firas fullt ut. Översättningen ska ses som ett komplement till Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I på svenska. Då översättningarna är gjorda för att användas av gudstjänstledare som är väl införstådda med det svenska språket och med Svenska kyrkans gudstjänsttradition har de inledande texterna utelämnats och samtliga löpande anvisningar är på svenska.

I enlighet med regleringen i 18 kap. 8 § kyrkoordningen beslutar kyrkomötet om vilka översättningar till andra språk av Svenska kyrkans gudstjänstböcker som får användas i Svenska kyrkan. I 57 kap. 5 §, punkt 2 kyrkoordningen står det att det pastorala programmet ska behandla församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift. Kyrkostyrelsen föreslår att från och med 1 januari 2022 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till engelska, franska, spanska och tyska i urval enligt bilaga 2 användas i Svenska kyrkan.

Översättning till ytterligare språk

Översättningar av kyrkohandboken till de officiella minoritetsspråken, finska, nord-, lule-, och sydsamiska samt meänkieli (2019) och romska (2020) har redan genomförts och antagits av kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen fattade 2019 beslut (KS 2019–0057 § 9) att utdrag ur kyrkohandboken skulle översättas till engelska, franska, spanska, tyska och även arabiska, att utreda frågan om ytterligare språk kan vara aktuella för översättning och att anta principer för översättningar till andra språk då översättning innebär ett omfattande

tolkningsarbete och ställningstaganden. Principer har tagits fram och utgår från att gudstjänst ska kunna firas och evangelium kunna höras på det egna språket och människor ska uppleva sig delaktiga i gudstjänstfirandet. Arbetet med att utreda, bedöma och göra avvägningar vad gäller översättningar till arabiska och andra språk pågår fortfarande.

Gudstjänstutskottet skrev i sitt betänkande 2020:1 som behandlade KsSkr 2020:6 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på romska att översättning av bekännelse-dokument medför ”ett framåtblickande vad gäller vilkas röster och erfarenheter som bidrar till kyrkan och ett utbredande av Guds rike. Därför vill utskottet också betona vikten av att arbetet med hur dessa översättningar fortsättningsvis kan användas, genom utbildningssatsningar och metodmaterial.”

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag att från och med 1 januari 2022 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till engelska, franska, spanska och tyska i urval enligt bilaga 2 användas i Svenska kyrkan.
2. Kyrkomötet beslutar att motion 2021:56 ska anses besvarad med vad utskottet anför.

Utskottet gläder sig åt att få besluta om och välkomna ytterligare översättningar av kyrkohandbok del I för Svenska kyrkan i urval och konstaterar att arbetet är väl utfört. Angående läronämndens yttrande har utskottet, genom samtal med handläggare, försäkrat sig om att innebörden i orden ”förbön vid begravning”/”begravningsbön” är omhändertagna givet de olika språkområdenas särart.

I fråga om motion 2021:56 anser utskottet att intentionen är god men att motionen bör anses vara besvarad, bland annat genom den utredning som omnämns i bakgrundsbeskrivningen.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Anna Cöster, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Nordanstig, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Alexander Christiansson, Sven Milltoft, Elise Solberg, Erik Johansson, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Carola Norén, Sandra Ryström Signarsdotter, Birgitta Nilsson, Angela Beausang, Lars Beckman, Torvald Johansson, Roger Sandström, Daniel Engström, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2021:2y

**Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på engelska,
franska, spanska och tyska**

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:5 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på engelska, franska, spanska och tyska och motion 2021:56

I linje med sina tidigare yttranden (Ln 2002:2y, 2004:1y, 2005:7y, 2019:5y) vill läronämnden uttrycka stor tillfredsställelse och glädje över att Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I nu i urval finns tillgänglig på engelska, franska, spanska och tyska. Detta är ett viktigt uttryck för att Svenska kyrkan är flerspråkig och möjliggör för fler att fira gudstjänst enligt Svenska kyrkans ordning på språk som är tillgängliga för många. Översättningar till fler språk är möjliga ur läromässig synvinkel.

Läronämnden konstaterar att det är den svenskspråkiga versionen av kyrkohandboken som är normativ för Svenska kyrkan, men bejakar att den genom översättning, tolkning och kontextuella anpassningar har gjorts tillgänglig på ytterligare språk.

Läronämnden ser med tillfredsställelse på att översättningarna eftersträvat ett inkluderande språkbruk.

Läronämnden menar att det av anvisningarna bör framgå att även den nicenska trosbekännelsen kan användas.

Läronämnden konstaterar att det finns en viss risk för ett teologiskt missförstånd gällande rubriken ”förbön” i stället för ”begravningsbön” i begravningsgudstjänsten, som aktualiseras av översättningarna. Teologiskt är det viktigt att skilja mellan bön som uttrycker tacksamhet för den dödes liv och omsorg om de sörjande, och bön som är en förbön för den döde, vilket är främmande för evangelisk-luthersk tradition.

Läronämnden konstaterar också att det i 24 kap. 2 § kyrkoordningen anges: ”Begravningsgudstjänsten ska innefatta överlåtelse och begravningsbön.” Läronämnden noterar diskrepansen mellan 2017 års Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och kyrkoordningens formulering.

Uppsala den 27 augusti 2021

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Thomas Petersson, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.

Margarethe Isberg har deltagit i nämndens överläggningar men var inte närvarande vid beslutstillfället.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2021:3y

**Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på engelska,
franska, spanska och tyska**

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:5 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på engelska, franska, spanska och tyska

Kyrkorättsnämnden ska enligt 4 kap. 1 a § i kyrkomötets arbetsordning utöver att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen även yttra sig över förslag till ändringar i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet. Förslaget i kyrkostyrelsens skrivelse 2021:5 är att se som förslag till beslut om bestämmelser och enligt praxis blir beslut av detta slag utfärdade som bestämmelser i serien Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB).

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot förslaget i kyrkostyrelsens skrivelse 2021:5.

Digitalt sammanträde den 8 september 2021

På kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Mattias Benke, Stig Eriksson, Anna-Lena Järvstrand, Bengt Kjellgren, Manilla Nordanstig, Mats Törnered och biskop Eva Nordung Byström.